միջոց է տրվում որպես զի նա վերջնակապես յայտնէ իր նախագիծը։ Գամբետտա պէտք է ցոյց տայ, թէ նա ինքը ինչ է։ Նոյն ձեւով խօսում են և ֆրանսիական այլ առաջնակարգ լրագիրներ։ Շատերը յուսահատված են համարձակ վերանորոգութիւնների և օրինագիծների բացակայութեան պատճառով, իսկ ֆրանսիական հասարակութիւնը այժմեան մինիստրութեան կազմվելուց առաջ ուներ այդպիսի յոյսեր։ Սրենսդրական շրջանը, որ այժմ փակված է, շաբաթնակվեց ամբողջ եօթ շաբաթ և ոչ մի նշանաւոր առաջարկութիւն չարվեցաւ պատգամաւորների ժողովին կառավարութեան կողմից։ Կառավարութեան այդպիսի անգործունէութիւնը սաստիկ վշտացնում է վերանորոգական գործունէութեան կողմնակիցներին։ „République Française“ լրագիրը ներկայացնում մի առանձին յօդուածով ապացուցանում է այդ յոյսերի և ենթադրութիւնների անհիմն լինելը։ Այդ լրագրի կարծիքով, չափազանց օտարոտի կը լիներ պահանջել որ ներքին նշանաւոր հարցերի վերաբերութեամբ օրէնքները մէկը միւսի ետևից արագութեամբ հեղինակվեին, առանց հիմնաւոր պատճառների միայն այն նպատակով, որ ընթերցող հասարակութիւնը հետաքրքիր նորութիւններ ունենայ։ „République Française“ հաստատացնում է, որ իսկական վերանորոգութիւնները կը քննվեն յունվարի սկզբին, երբ սենատի մի մասը արդէն վերանորոգված կը լինի և երբ կառավարութիւնը նշանաւոր մեծամասնութիւն կունենայ ոչ թէ միայն պատգամաւորների ժողովի մէջ, այլ և սենատի մէջ։ Ֆրանսիացիները ստիպված են չափաւորել իրանց անհամբերութիւնը և մի փոքր էր սպասել համբավվելու համար, որ Ֆրանսիայի նման երկրի կեանքը վերանորոգելու համար մինիստրութեան փոխելը բաւական չէ։

ԱՆԳԼԻԱ

—

Կարաւածական միութեան ցոյցերը Իրլանդիայի մէջ ոչ թէ միայն չեն դադարում, այլ ընդհակառակը աւելի ընդարձակ չափեր են ստանում։ Ֆված միութեան տպված յայտնութիւնները և ագրարարութիւնները տարածվում են ժողովրդի մէջ միութեան քարտուղար Եգոնի ձեռքով։ Այդպիսի ագրարարութիւններից մէկի մէջ, որ տարարդրված է Պարնելից, Դեվիտից, Սեկսոնից, Դիլլոնից և ուրիշ առաջնորդներից, ի միջի այլոց ասված է հետևեալը։ „Ով որ կը դաւաճանէ Իրլանդիային փոքր-ինչ օգնելում, նա կը ստանայ իր արժանի պատիժը։ Ցիշեցէք, որ դուք սուրբ գործ էք պաշտպանում մի խումբ մարդկերանց դէմ, որոնց կարելի է գժտիքի ծնունդներ անուանել որովհետև նրանք գարերի ընթացքում ձեզ կողոպտում էին, կեղեքվում էին ձեր արիւնով և քրտինքով, տարածում էին իրանց շուրջը հիւանդութիւններ, աղքատութիւն, տանջանք և սով։ Դա մի պատերազմ է իրաւունքի՝ բռնութեան դէմ, արդարութեան և ազատութեան՝ կամայականութեան և սարկութեան դէմ, մարդասիրութեան և քրիստոնէութեան՝ կոպիտ և անբարոյական եսականութեան դէմ։ Պաշտպանվեցէք հաստատամտութեամբ և հաստատամտութեամբ, եթէ մինչև անգամ ձեր առաջ փայլեն 60,000 տուներ և գնդակները ձեզ վրա կարկուտի պէս թափվեն։ Ատուած ձեզ հետ է և թշնամին անկարող է ձեզ յաղթել։ Եղէ մի պատերազմ և դուք յաղթող կը հանդիսանաք։ Մի վնասիք կալուածական տուրքը, մի տաք ձեր հունձերը, մի զիջանէք ձեր հողերը և դուք նոր տարուն ազատ ժողովուրդ կը լինէք։ Մի ուրիշ ազդարարութիւն ուղղված է Իրլանդիայի տղամարդիներին, որոնք հրաւիրվում են հնազանդվել կալուածական միութեան նշանաբաններին, գործել համաձայնութեամբ, հաստատամտութեամբ և քաջութեամբ և չը վախենալ զոհաբերութիւններից։ Ագրարարութիւնը խորհուրդ է տալիս յուսալ Ամերիկայի վրա իբրև դրամի և համակրութեան աղբիւրի վրա և վերջանում է այն համոզմունքով, որ Իրլանդիայի մէջ այլ ևս չեն մնայ լենդլորդներ։

ԻՏԱԼԻԱ

—

Իտալական սենատի նիստի ժամանակ առաջին մինիստր Դեպրետիս եռանդով բողոքեց այն մեղադրանքների դէմ, որ թէ իտալական մինիստրները ստիպված էին Վիեննա գնալ իրանց կամքի հակառակ։ „Մենք գնացինք Վիեննա, ասաց մինիստրը, որովհետև մեր պարտականութիւն էինք համարում այդ բանն անել Եւրոպական խաղաղութիւնը պահպանելու համար, որ Իտալիային այժմ աւելի հարկաւոր է, քան երբ և իցէ։“ Մինիստրը ցուցակցութիւն յայտնեց, որ իտալական քաղաքական մարդիկ այդպիսի կասկածներ և մեղադրանք են յայտնում, որոնք արձագանք են գտնում արտասահմանում։ Անցնելով ընդհանրական վերանորոգութեան օրինագծի պաշտպանութեանը, Դեպրետիս յիշեցրեց սենատին, թէ ինչ ճնշանաբարով է հաստատացել այդ հարցը և ինչպէս էր, թէ անհրաժեշտ է նրան լուծել այժմ, երբ սենատը յարմար միջոց ունի։ Արդարութեան մինիստր Ցանարդելի հերքում էր այն կարծիքը, թէ նոր օրէնքի հետևանքը ընտրողական ընդհանուր իրաւունք կը լինի և խորհուրդ տուեց սենատին ընդունել օրինագիծը առանց նրան ուղղելու։

Փրագայի արքեպիսկոպոսը մի ուղերձ ներկայացրեց պապին, որին վերջինը տուեց հետևեալ պատասխանը։ „Մեր մէջ համաձայնութեան անհրաժեշտութիւնը այժմ աւելի զգալի է, քան թէ երբ և իցէ։ Քրիստոնէութեան շահերի պաշտպանները երբէք չեն կատարել այդպիսի դժուար պատերազմ և երբէք չեն զգացել այդպիսի ծանր տանջանքները, ինչպէս ներկայում։ Պատերազմը եկեղեցու և Ատուծու դէմ երբէք այդքան բացարձակ և անամեթութեամբ չէ կատարվել, ինչպէս այժմ։ Ամենաբնական սիրոյի վրա ամէն կողմից սրբապղծ հարձակումներ են թափվում։ Մի և նոյն ժամանակ նոյն իսկ ներկայումս այդ Ատուածային հիմնարկութիւնը կարող էր յուսալ և փրկութեան աղբիւր լինել։ Եթէ մի բան ընդունակ է սանձահարել մարդկանց անչափ ագահութիւնը և ամրոխի անսանձ կոպտութիւնը, դա միայն կաթոլիկ եկեղեցին է իր առաքինութեամբ, վարդապետութեամբ և կարգապահութեամբ։ Աւելի մեծ դատապարտութեան արժան է այն մարդկանց անմտութիւնը և յանդգնութիւնը, որոնք յարձակվում են պապականութեան վրա, որ պէտք է պաշտպանված լինի գոնեա ի պատիւ այն բարերարութիւնների, որոնցով նրան պարտական են ազգութիւնները։ Ատուած տայ, որ իտալական ժողովուրդը ամենից առաջ հասկանայ, որ ամէն բան, ինչ որ նա կը գործէ պապականութեան իրաւունքները և ազատութիւնը պաշտպանելու համար, ոչ թէ միայն փոանդներ չի ներկայացնի Իտալիայի համար, այլ ընդհանրապէս նրա փառքի և զարգացման աղբիւր կը դառնայ։“

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

—

—Անգլիական «Daily News» լրագիրը լսել է որ Ահմադ-Վէֆիկ փաշան կը նշանակվի Հայաստանի նահանգապետ։ Ատում են որ Անգլիան չատ գոհ է որ այդ մահմեդականը նշանակվում է Հայաստանի նահանգապետ։ Այդ լուրը, ի հարկէ, դեռ ստուգութեան կարօտ է։

—«Indépendance Belge» լրագիրը հաղորդում է, որ Պէկինից մի հեռագիր է ստացված, որի մէջ ասված է, թէ սարսափելի ուրագանի պատճառով, ծովը հեղեղից Ցալի քաղաքը, ուր խեղդվեցան մինչև 3000 մարդիկ։

—Բերլինի պաշտօնական «Post» լրագիրը գրում է դեկտեմբերի 6-ից, պապի խնդրի մասին, անուանելով նրան բոնմանո-գերմանական, հետևեալը։ Շատ նշանաւոր է, որ պապը, մինչև անգամ արտաքուստ չէր մնում խաղալի հպատակ, ուրեմն նրան հարկաւոր է վերադարձնել իր աշխարհական իշխանութիւնը և ապահովացնել իր անձեռնմխութիւնը։ Ինչ որ Գերմանիային է վերաբերում, նա, պաշտպանելով պապին, կը կարի կղերականների և պարիսիարիստների մէջ ունեցած իր կապը։

—Աւստրիական լրագիրները հաղորդում են դեկտեմբերի 7-ից հետևեալը։ Այստեղ սրբելիքներ մէկ բրոշիւր, որը հասարակութեան խորհուրդ էր տալիս չը գնել սերբական օրլիգացիաները և որը, բացի պապից, սաստիկ յարձակվում էր աւտրիական պետական կրեդիտի վրա, այդ պատճառով էլ նա ենթարկվեցաւ բրդական հալածանքի։

—Սպանական լրագիրները հաղորդում են, որ արքայազնութեան մինիստր երկար խօսակցութիւն ուներ պապի դեսպանի հետ Սանտանդերում նրա արտասանած անէծքի առիթով այդ քաղաքում հրատարակվող երկու լրագիրների խմբագրութիւնների դէմ։ Պապի դեսպանը յայտնեց, որ ինքն պատրաստ է զիջումներ անել։

—«Ind. Belge» լրագիրն Մադրիդից հաղորդում են դեկտեմբերի 6-ից հետևեալը։ Այստեղ լուրեր են տարածված մինիստրական կրիզիսի մասին։ Այդ լուրերը չեն դադարում, չը նայելով պաշտօնական հերքումներին։ Արդարադատութեան և գինուորական մինիստրների դիմումը սաստիկ խախտում դարձաւ մեծամասնութեան աչքին, որը ձգտում է կրդուեալների դատարան հիմնել, քաղաքական ամնստիա տալ և պարտադրեցուցիչ գինուորագրութիւն մտցնել։

—Մադրիդի լրագիրները հաղորդում են, որ Սանտանդերում անարգանութիւնը մեծանում է։ Եպիսկոպոսը յամառում է չազատել անէծքից ազատամիտ լրագիրներին։ Ցօլդեան, սէվիլեան և բարցելոնեան արքեպիսկոպոսները խորհուրդ են տալիս հաստատագնիներին չը կարդալ այդ լրագիրները։

ԹԱՏՐՈՆ ԼՈՒՐԵՐ

«Daily News» լրագրի թղթակիցը պատմում է հետևեալ օտարոտի դէպքը։ Այսօր, նոյեմբերի 30-ին (դեկտեմբերի 12-ին), ասում է նա, ես անցնում էի դեռ ես ծխվող Ռինդ թատրոնի մոտով։ Մէկ սպասակամորոք ծերունի աշխատում էր անցնել ամրոխի միջով։ Նա բարձրաձայն ապտակում էր։ Ես ակամէ զրեցի։ «Ես գիտէի, որ իմ անէծքը կը կատարվի» անդադար կրկնում էր նա։ Ես մոտեցայ նրան և հարցրի նրա խօսքերի նշանակութիւնը։ «Միթէ դուք չը գիտէք, պատասխանեց նա, որ հէնց այս տեղի վրա 1848 թվին հրացանի բռնվեցան տասը յեզափոխականներ։ Նրանց մէջ իմ որդին էր գտնվում։ Ես կանգնած էի հէնց այս տեղի վրա։ այն ժամանակ այնտեղ, ուր դուք ծխող ավերակներն էք տեսնում, մէկ փոս էր գտնվում, իսկ նրանից յետոյ հոգալին պատնէշ։ Այս պատնէշին այն ժամանակ Գրլասիս անուն էին տալիս, այժմ այդտեղ Ռինդ շրջապատ փողոց է անցնում։ Այն ժամանակ չատերին էին հրացանի բռնում Վիեննայում։ Ես կանգնած էի և նայում էի թէ ինչպէս էին սպանում իմ որդուն և նրա ընկերներին և անիծեցի այս տեղը։ Ես գիտէի, որ չեմ մեռնի, մինչև իմ անէծքս չը կատարվի։» Ես ստուգեցի նրա պատմածի ճշմարտութիւնը։ Ցայտնվեցաւ, որ ուղիղ է։ Հէնց այդ տեղի վրա սպանում էին չատերին։ Երբ Ռինդ-թատրոնը սկսեցին շինել, նախապատրաստված մարդիկ պլանները չարժում էին և ասում էին, որ այդ բանը բարի վախճան չի ունենայ։ Ես այժմ էլ ամբողջ մամուլը ընդդէմ է այն բանին, որ այդտեղի վրա մի որ և իցէ շինութիւն կառուցվի։

* * *

«Nord. Allg. Zeitung» լրագիրը հաղորդում է, որ այն սև երգիչները, որոնք 1879—79 թվին ձմռանը Բերլինում մի քանի ներկայացումներ տուին նեգրիտանեան համալսարան հիմնելու համար փոքր հատաբերա գիտատրութեամբ, հասան իրանց նպատակին և մինչև անգամ կարողացան համարել իրանց գիտատրութիւնը։ այժմ արդէն մէկ գեղեցիկ տուն է կառուցված, որի շինութիւնը նստեց 600,000 ֆրանկ։

* * *

Ինչպէս յայտնի է, գերմանական կայսրուհին պրէմիա նշանակեց մէկ լաւ հեղինակութեան համար, որի մէջ նկարագրված կը լինի դիֆտերիտի թէ բնատրութիւնը և թէ նախապահպանման միջոցները այդ ցաւի դէմ։ Այս, ասում է «Nor. Allg. Zeitung» լրագիրը, հասարակական առողջապահութեան շահերի տեսակէտից անհրաժեշտ է որքան կարելի է շուտով մշակել նախագծացնող միջոցներ, որովհետև այդտեղ դիֆտերիտից հիանդացողների և մահվան դէպքերի թիւը, Բերլինի սառատիպական բիւրօի տեղեկութիւններին նայելով, սաստիկ արագութեամբ մեծանում է։ Ցայտնվում է, որ Բերլինում 1877—1880 թվին այդ սարսափելի ցաւից մեռել են մօտ 5,314 մանուկներ մինչև տասը տարեկան հասակը։ Աւելի ևս մեծ է մեռնողների թիւը ներկայ տարվա վերջին 11 ամիսներում, այն է մեռել են ընդամենը 1,376 մանուկներ։ Մի և նոյնը կարելի է ասել և Համբուրգի, Մունխենի, Դրէզդենի, Բրէսլաւի, Կենիգսբերգի, Շեֆտիի և Դանցիգի վերաբերութեամբ։

* * *

Պէկինի լրագիրը հաղորդում է, որ Լաոցոնի նախկին չինական դեսպան Կուօ-Ասնգ-Ֆանի աղջիկը Ցաղօ-Կուօ-Ցին, որի ամուսինը նորկրտանց վոանգաւոր կերպով հիանդացաւ, դէպի իր ամուսինը ունեցած սիրոյ զգացմունքից զրված զուրա կարեց իր ձեռքից մի կոտ և դցեց նրան գետի մէջ, որ նա չուտով առողջանայ։ Բայց երբ հիանդը ամուսնամնիտ մնաւ, այն ժամանակ նա (կինը) սովամահ եղաւ։

* * *

Ցայտնի գերմանացի ճանապարհորդ մայոր Գեռն-Մէխօվ, ներքին Աֆրիկայում իր վերջին ճանապարհորդութիւնից վերադառնալով Բերլին, բերեց իրան հետ երեք նեգր երեխաներ, որոնց օրինաւոր կերպով գատախրակում է։ Նա գիտատրութիւն ունի այդ տղաներին թողնել Բերլինում ուսում ստանալու համար մինչև իր հետևեալ ճանապարհորդութիւնը։ Այն ժամանակ նա իր հետ կը վերցնի այդ նեգրերին և կը թողնի իրանց հայրենիքում, որ նրանք կարողանան գերմանական քաղաքակրթութիւնը տարածել այնտեղ։ Այժմ այդ տղաները տնային թեթև գործեր են կատարում, որոնց մէջ շատ ընդունակ գտնվեցան։ Բայի գրանից նրանք սովորում են գերմանական լեզուն, որ կարողանան ուսումնական մնալ։

«ՄՇԱԿԻ» ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵՆԻՑ

Կ. ՊՈԼԻՍ, 16 դեկտեմբերի։ Ռուսաց „Ազով“ շոգենաւը ծովը խորտակվեց Ֆրանսիական „Province“ փոստային շոգենաւը։ Ճանապարհորդները ազատված են, բոլոր կորաւ։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 16 դեկտեմբերի։ „Новости“ լրագիրը հաղորդում է. Բանենդանա Մակշէեվի գործի մէջ յանցաւորներ 14 են, պաշտպանները են Պլեվակո, Ուրուսով, Պասօվիր, Ալէքսանդրով, Սօկոլով և Պուշկին։ Գործը կը քննվի յունվարին Ս. Պետերբուրգի գինուորական դատարանի մէջ։

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳ, 17 դեկտեմբերի։ Պետական բանկի 5% տոմսակը առաջին շրջանի արժէ 93 ր. 50 կ., երկրորդ 90 ր. 50 կ., երրորդ 91 ր., չորրորդ 90 ր. 25 կ., հինգերորդ 90 ր. 25 կ., ներքին 5% առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 223 ր. 75 կ., երկրորդ 215 ր. 25 կ., արևելեան առաջին փոխառութեան տոմսակը արժէ 90 ր. 12 կ., երկրորդ 89 ր. 75½ կ., երրորդ 89 ր. 75½ կ., ոսկի 7 ր. 85 կ։ Բօրսայի տրամադրութիւնը հանգիստ է։

Խմբագիր—հրատարակող ԳՐԻԳՈՐ ԱՐԾՐՈՒՆԻ